

Forslag til folketingsbeslutning

i henhold til grundlovens § 33

(Mogens Glistrup)

Fremsat den 23. februar 1978 af Glistrup (FP), Pilgaard Andersen (FP), Arentoft (FP), Halvgaard (FP), H. C. Hansen (FP), Askjær Jørgensen (FP), Maisted (FP), Poulsgaard (FP) og Ernst Schmidt (FP).

Folketinget udtaler, at Københavns byrets 25. afdelings dom af 17. februar 1978 ikke er til hinder for Mogens Glistrups fortsatte medlemskab af folketinget, jfr. Danmarks Riges Grundlov af 5. juni 1953 § 30, stk. 1, og § 33.

Bemærkninger til forslaget

Grundloven har fra gammel tid indeholdt vandskrav til folketingsmedlemmer.

I grundloven af 5. juni 1915 § 31, jfr. § 30, litra a, hed det således, at man ikke kunne være medlem af folketinget, hvis man »ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning«.

Ved grundlovsforhandlingerne op til 1939 var der enighed om at lempe dette krav, og ved de grundlovsbestemmelser, der blev vedtaget i foråret 1939 af Rigsdagen (første gang 11. marts 1939) hed det i § 32, at medlemskab alene skulle være udelukket, hvis »vedkommende er straffet for en Handling, der i almindeligt Omdømme gør ham uværdig til paa det givne Tidspunkt at være Medlem af Rigsdagen«. Ved den samtidig udarbejdede Rigsdagsvalglov fastsattes, at der ikke kunne være tale om at forkaste medlemskab, medmindre der var idømt ubetinget straffefængsel i fire måneder eller derover.

De i 1939 vedtagne regler kom aldrig til at træde i kraft, fordi de faldt ved Christmas Møller-folkeafstemningen som en helhed i det dengang udførmede grundlovsforslag.

Grundloven af 5. juni 1953 gentog imidlertid alene med redaktionelle ændringer 1939-forslaget. Det hedder således i grundlovens § 30, stk. 1: »Valgbar til folketinget er enhver, som har valget til dette, medmindre vedkommende er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør ham uværdig til at være medlem af folketinget.«

I § 33 hedder det herefter: »Folketinget afgør selv gyldigheden af sine medlemmers valg samt spørgsmål om, hvorvidt et medlem har mistet sin valgbarhed.«

Overensstemmende med den angivne historiske baggrund har den daværende formand for folketingets udvalg til valgs prøvelse, Poul Dam, den 26. november 1974 formuleret vurderingsretningslinjen som følger:

»Valgretsfortabende straffe vil i princippet være af den alvorlige karakter, der beskrives i valglovsændringen af 1939, selv om det må indrømmes, at grundlovsformuleringerne gør det muligt

for et folketing at anlægge et nyt skøn, i hvilken forbindelse man dog bør gøre sig klart, at et strengere skøn ikke er i overensstemmelse med de forudsætninger, der lå til grund for grundlovsreglerne.

I ordene »almindeligt omdømme« må ligge et ønske om at understrege, at der ikke må tages hensyn til det forhold, at en vis del af offentligheden har et særlig strengt syn på de pågældende handlinger, men at en afgørelse, der fratager nogen hans valgbarhed, bør hvile på bred enighed, hvad også almindelige principper om mindretalsbeskyttelse må føre til.«

Der har været 22 sager siden grundlovsændringen af 1953. I de 3 sager var der idømt frihedsstraf, og i alle 3 sager mistedes folketingsmandatet.

I de resterende 19 sager var der tale om bøde, og i samtlige disse 19 sager bevaredes folketingsmandatet.

Der har ikke været nogen sag om fortabelse af folketingsmandatet, efter at Poul Dam i 1974 fremdrog den nævnte historiske sammenhæng, der burde indebære, at man undtagelsesfrit undlod at kassere folketingsmandatet ved en straf på mindre end fire måneders ubetinget fængsel, mens man foretog en konkret prøvelse ved længere straffe.

I så henseende har fremskridtspartiet i udvalgsbetænkning af 17. december 1973 udtalt:

»Fremskridtspartiets medlemmer af udvalget begrunder for deres vedkommende deres stillingtagen vedrørende Jens Maigaards medlemskab med, at meget store dele af befolkningen – formentlig langt størstedelen – overtræder indkomstskattelovgivningen. Det er herefter klart, at ingen overtrædelser af denne lovgivning kan henføres under grundlovens § 30, stk. 1's ord om, at vedkommende »i almindeligt omdømme« er uværdig til at være medlem af folketinget.« (Folketingstidende 1973-74, 2. samling, tillæg B, spalte 12).

Den bødedom, som overgik folketingsmedlem Mogens Glistrup den 17. februar 1978, kan derfor, hvis man vil henholde sig til den juridiske baggrund, ikke berettige det flertal i folketinget, som er Glistrups personlige modstandere, til at komme

ham til livs ved at kassere hans folketingsmandat. I argumentationen for og imod den af Glistrup stiftede fremskridtsbevægelse har den pågældende sag fra allerførste færd indgået som et centralt moment, og der er ikke ringeste tvivl om, at sagen har været bekendt for enhver vælger, har har stemt ved folketingsvalgene i 1973, 1975 og 1977, hvilke valg i alle tilfælde har givet Glistrup nogle af de allerhøjeste personlige stemmetal, som overhovedet er blevet opnået ved de pågældende valg.

Ved samtlige valg har Glistrup hørt til det fåtal af medlemmer (i 1977: 6), som alene har fået så mange personlige stemmer, at de blev valgt uden at skulle gøre brug af de vælgere, der har stemt på andre af partiets kandidater. Glistrup sidder altså i folketinget i sin egen ret, støttet på over $\frac{1}{175}$ af vælgernes stemmeseddeltilkendegivelse.

Det ville derfor være aldeles forkert, om andre folketingsmedlemmer skulle kunne blive deres politiske modstander kvit ved at forkaste det mandat, som vælgerne med fuldt åbne øjne har givet Glistrup.

Hvis nogen vælger har været i tvivl om, hvordan statsmagten så på Glistrups adfærd, er tvivlen gået i retning af at stemple ham sortere end den nu afsagte dom. Landets statsminister har således under stærk offentlig opmærksomhed omtalt Glistrup som landets største skattesnyder med det ene ben i fængslet.

Der er således ingen rimelig basis for at drage Glistrups folketingsmandat i tvivl. Ikke desto mindre har mangfoldige folketingsmedlemmer efter byretsdommen udtalt sig i modstrid hermed. Derfor er en afklaring blevet nødvendig.

Det ville være lurvet, om denne afklaring af folketingets flertal blev udskudt til efter appelfristens udløb. Når Glistrup skal tage stilling til, hvorvidt han vil appellere Københavns byrets dom eller ej, har han et stærkt krav på forinden at vide, hvad der er de afgørende virkninger af denne dom, og dommens mest betydende virkninger er så ganske åbenbart spørgsmålet om, hvorvidt Glistrup kan fortsætte sin kamp for det samfundssyn, han finder rigtig, som medlem af folketinget.

Der er da heller ikke nogen som helst bestemmelse i grundloven eller forretningsordenen, som hindrer folketinget i at træffe afgørelse vedrørende nærværende beslutningsforslag for ankefristens udløb den 3. marts 1978. Ej heller foreligger der nogen tidligere praksis, hvor folketinget har afvist et domfældt medlems ønske om at få truffet afgørelse, for han skal tage sin endelige stilling til, om appel skal iværksættes eller ej.

Det har været anført, at en afgørelse før 3. marts vil være at gribe ind i domstolens virke. Dette er åbenbart forkert. Københavns byret har afsluttet sin behandling af sagen, og østre landsrets eventuelle behandling af sagen vil overhovedet ikke blive påvirket af, om folketinget har klargjort, hvad virkningen af byretsdommen skal være. Beslutningsforslaget vedrører overhovedet ikke, hvad virkningerne skal være af en eventuel dom fra østre landsret eller fra højesteret.

Når det tages i betragtning, at der her er tale om et anliggende, som Danmarks Riges Grundlov har henlagt til folketinget, og når det erindres, at det samme folketing huj-vej kunne behandle og reelt totalt forkaste Højesterets dom i Christianiasagen af 2. februar 1978, uanset at denne dom ikke umiddelbart gav anledning til nogen aktion fra folketingets side, ville det være en meget anstødelig diskrimination mod Glistrup og fremskridtspartiet, hvis folketinget ikke sørger for, at også sagen vedrørende denne dom bliver afgjort af folketinget inden 14 dages-fristens udløb.

Det er selvfølgelig i den henseende uden enhver betydning, at Christianiasagen blev løst gennem en forespørgselsdebat med et dagsordensforslag, menis der i dette tilfælde i stedet – af hensyn til udvalgsbehandling i udvalget til valgs prøvelse – er benyttet den fremgangsmåde, som en folketingsbeslutning repræsenterer.

Det er jo klart for enhver, at folketinget mangfoldige gange – for eksempel i forbindelse med afgiftsforhøjelser og ophøjelse af mæglingsforslag til overenskomstlov – har gennemført tre behandlinger med mellemliggende udvalgsbehandlinger inden for nogle få dage.

Derfor kan folketinget også – hvis dets flertal ikke vil sabotere det – nå at behandle nærværende beslutningsforslag, så endelig afgørelse foreligger inden 3. marts 1978. I den forud for forslaget fremsættelse pågæede offentlige debat er der ikke fremkommet noget som helst lødigt argument til støtte for, at folketinget skulle spille med lukkede kort og derigennem gennemtvinge en appel af sagen til østre landsret.

Finder en sådan sted, vil den medføre, at lederen af det største oppositionsparti skal afsætte ca. 4000 timer i de næste år til folketinget uvedkommende formål. Dette kan ikke være hensigtsmæssigt ud fra en samfundsmæssig overvejelse, og sonofret kan heller ikke være rimeligt som prisen for, at en større retfærdighed skulle ske fyldest. Dels ved alle, at titusindvis af skattelovsovertrædelser hvert år aldrig bliver straffet, dels har den foreliggende sag allerede påført lidelser langt ud

over, hvad der kan være en rimelig sanktion for en eventuel skattelovsovertrædelse. Sager, der kræver over 200 retsmøder i underretten, hører i det hele næppe hjemme i en civiliseret retspleje. Hvis anklagemyndigheden ikke på langt kortere tid kan bevise, at den har ret i sine synspunkter, er der ingen, der lider skår, fordi sagen opgives.

Dertil kommer imidlertid i den konkrete sag, at byretsdommen så åbenbart er udformet som et forligsforslag, der lægger op til, at nu skal denne forbitrede marathonstrid bringes til ophør. Enhver kan påpege, at der er indbyrdes modstrid i byretsdommens udsagn, og derefter fortolke denne strid på den måde, enten at Glistrup skulle have været frifundet, eller at han skulle have haft en strengere straf. Betragtninger af denne art er der imidlertid på sagens nuværende stadium ikke noget konstruk-

tivt i.

Folketinget burde tage konsekvensen af byretsdommens oplæg til, at striden nu skal bilægges.

Grundloven henskyder en sådan bilæggelse til, at man skal hense til »almindeligt omdømme«. Heri kan naturligvis ikke ligge, at man i almindeligt omdømme ikke finder, at vedkommende er egnet til at være i folketinget. Det er sandsynligvis 97% af vælgerne omdømme, at de radikale ikke skal være placeret i folketinget. Partiet har jo kun 3% af stemmerne. Derfor kan man naturligvis ikke forkaste, at partiet har fået 3% af mandaterne.

På fuldstændig samme måde med fremskridtspartiets antiindkomstskatteideologi. Nogle vil måske påstå, at 85,4% af vælgerne ikke deler denne opfattelse, men derfor skal de 14,6% da alligevel selv bestemme, hvem de vil være repræsenteret af, og det skal flertallet ikke blande sig i.